

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

VLAAMS ACTIEPLAN TER VOORKOMING EN BESTRIJDING VAN DAK- EN THUISLOOSHEID 2026-2029

DEPARTEMENT
ZORG

departementzorg.be

Inhoud

INLEIDING	4
1 VISIE	5
2 PREVENTIE VAN DAK- EN THUISLOOSHEID	6
2.1.1 Vroegdetectie en -interventie uithuiszetting	6
2.1.2 Vroegdetectie van risico op dak- en thuisloosheid in het jeugdwerk	7
2.1.3 Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen	8
2.1.4 Hervorming uithuiszettingsprocedure	8
2.1.5 Introductie methodiek bemoeizorg	8
3 DUURZAME HUISVESTING	9
3.1 Faciliteren van doorstroom uit residentiële opvang	9
3.1.1 Doorstroom na jeugdhulp	10
3.1.2 Doorstroom na opvang bij intrafamiliaal geweld	10
3.1.3 Doorstroom na residentiële geestelijke gezondheidszorg	11
3.1.4 Doorstroom na detentie	11
3.2 Aangroei sociaal woonaanbod	11
3.3 Uitbouw en verduurzaming Housing First	12
3.4 Integratie huurpremie en huursubsidie	13
3.5 Evaluatie toewijzingssysteem sociale huisvesting	13
3.6 OPTIMALISEREN RATIONELE BEZETTING SOCIALE HUURWONINGEN VOOR GEZINNEN MET KINDEREN	13
4 HULPVERLENING	14
4.1 Vroeginterventie en toeleiding naar hulpaanbod.	14
4.2 Intersectorale teams jongvolwassenen	14
4.3 Expertisebevordering	15
5 OPVANG	16
5.1 Cofinanciering van noodwoningen	16
5.2 TIJDELIJKE VERHUUR VAN LEEGSTAANDE SOCIALE HUURWONINGEN	16
6 SAMENWERKING EN KENNIS VOOR EEN DOELTREFFEND BELEID	17
6.1 Versterken van samenwerkingsverbanden	17
6.1.1 Geïntegreerde aanpak	17
6.1.2 Ondersteuning regionale samenwerkingsverbanden dak- en thuisloosheid	17
6.2 Versterken van kennis	18
6.3 Samenwerking met andere overheden	19
6.3.1 Lokale besturen als sleutelactoren	19
6.3.2 Afstemming met de federale overheid	20
7 MONITORING & OPVOLGING	21
7.1 Lokale tellingen dak- en thuisloosheid	21
7.2 Monitoring uithuiszettingen	21

INLEIDING

‘Iedereen heeft recht op menswaardig wonen. Daartoe moet de beschikking over een aangepaste woning, van goede kwaliteit, in een behoorlijke woonomgeving, tegen een betaalbare prijs en met woonzekerheid worden bevorderd.’ (art. 1.5 van de Vlaamse Codex Wonen). Want een dak boven je hoofd, is het begin van alles. Helaas is dit niet voor iedereen een evidentie. Dak- en thuisloosheid is één van de ergste vormen van armoede. Geen dak boven je hoofd hebben, geen zekerheid waar je vanavond zal slapen. Helaas telt Vlaanderen volgens de jaarlijkse tellingen dak-en thuisloosheid¹ die de Vlaamse overheid organiseert naar schatting bijna 20.000 dak- en thuisloze personen. Meer dan een kwart van hen is minderjarig. In een welvarende regio als Vlaanderen is dit onaanvaardbaar. Daarom stelt het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding dat er een actieplan dak-en thuisloosheid wordt opgemaakt. Voorliggend plan geeft hieraan een concrete invulling. De data uit de wetenschappelijk ondersteunde tellingen geven inzicht over aantallen dak-en thuislozen, leeftijd, verblijfplaatsen, oorzaken van dak-en thuisloosheid, duur van dak-en thuisloosheid etc. Deze data vormen mee de basis van de acties in dit plan.

Dak- en thuisloosheid is een combinatie van verschillende factoren. Het kan bijvoorbeeld gaan over jongeren die op een cruciale leeftijd de jeugdzorg moeten verlaten, of over alleenstaanden die geen huurhuis vinden en op straat belanden. Het gaat over kwetsbare mensen die extra ondersteuning nodig hebben maar vandaag tussen de mazen van het net glijpen.

Zij verdienen onze aandacht. Zij verdienen extra begeleiding. Zij verdienen een kwalitatief en betaalbaar dak boven hun hoofd.

En alles begint bij voldoende aanbod. Voldoende aanbod aan betaalbare woningen, zowel op de private huurmarkt als op de sociale huurmarkt. Daar bouwen we vanuit Vlaanderen keihard aan. Maar we zetten ook in op vroegtijdige detectie en preventie van het risico op een uithuiszetting. We moeten voorkomen dat mensen terechtkomen in precaire woonsituaties door hen tijdig te begeleiden en de nodige ondersteuning te voorzien.

Vlaams minister van Wonen en Vlaams minister van Welzijn komen daarom met dit actieplan dak- en thuisloosheid. Het gaat om een legislatuurplan waarin acties gaandeweg verder worden uitgewerkt en budgetten worden geconcretiseerd waar dit vandaag nog niet het geval is.

1 VISIE

Iedereen heeft recht op menswaardig wonen. Zonder thuis kun je geen menswaardig leven leiden. Een dak boven het hoofd voor elk gezin is de basis van alles. Je hebt een woning nodig om werk te zoeken, je kinderen huiswerk te laten maken, je gezondheid op peil te houden of simpelweg om tot rust te komen. Toch leven vandaag nog te veel mensen zonder stabiele huisvesting. Vlaanderen telt naar schatting bijna 20.000 dak- en thuisloze personen. Meer dan een kwart van hen is minderjarig.² Dat is onaanvaardbaar.

Preventie is de sleutel

¹ Bron: studie extrapolatie KU Leuven www.dakenthuisloosheid.be

² Bron: studie extrapolatie KU Leuven www.dakenthuisloosheid.be

We zetten in op **vroegtijdige detectie en preventie**. Het is cruciaal om te voorkomen dat mensen in een precare woonsituatie terechtkomen, en om snelle herhuisvesting mogelijk te maken als het toch gebeurt. Het voorkomen van dak- en thuisloosheid beperkt in de eerste plaats de mentale en fysieke schade die dit met zich meebrengt voor de betrokkene. Vanuit een welzijnsgerichte benadering van de problematiek verdient dit dan ook de absolute prioriteit. Daarnaast is de maatschappelijke kost van preventie ook kleiner dan de kosten van de maatregelen om mensen uit een situatie van dak- en thuisloosheid te halen. Crisisopvang blijft noodzakelijk, maar is geen structurele oplossing.

We zetten woonoplossingen en hulpverlening voor dak- en thuislozen in volgens het principe van proportioneel universalisme: voor iedereen toegankelijk, met extra inzet voor wie het meest kwetsbaar is. Er bestaan bewezen effectieve modellen – zoals Housing First – die aantonen dat dakloosheid duurzaam kan worden aangepakt. Wanneer mensen snel toegang krijgen tot een stabiele woning én de juiste begeleiding, vermindert hun kwetsbaarheid en stijgt hun kans op herstel en integratie.

Een woongerichte aanpak

We kiezen resoluut voor een **woongerichte benadering** van dak- en thuisloosheid. Wanneer er bijkomende ondersteuning nodig is, moet die op maat worden aangeboden. Een geïntegreerde aanpak dak- en thuisloosheid sluit hier naadloos op aan door verschillende organisaties samen te brengen, zodat zij snel en effectief mensen kunnen helpen aan stabiel onderdak. Zo worden zorg, huisvesting en begeleiding (zoals toeleiding naar psychische zorg, gezondheidszorg, werk, ...) verbonden om dak- en thuisloosheid duurzaam te voorkomen en verminderen.

Data en definiëring

Vlaanderen voorziet in gestandaardiseerde tellingen. Zo kunnen we beter opvolgen hoeveel mensen in een precare woonsituatie verkeren en kunnen we beleid en middelen gerichter inzetten. We gebruiken de **ETHOS-typologie** (European Typology on Homelessness and Housing Exclusion) als uitgangspunt om beter te begrijpen wie dak- of thuisloos is. Deze brede definitie laat ons toe om ook mensen in verborgen of onstabiele woonsituaties te herkennen – zoals jongeren die op de sofa slapen bij vrienden, of mensen in tijdelijke noodopvang. We brengen aan de hand van de ETHOS-typologie dak- en thuisloosheid verder in kaart.

Wonen én ondersteuning, afgestemd op de persoon én de omgeving

Voor zeer kwetsbare groepen is een stabiele woning niet genoeg. **Een betaalbare woning moet gekoppeld worden aan laagdrempelige toegankelijke zorg en ondersteuning**. Die ondersteuning moet op maat zijn, intersectoraal uitgebouwd, afgestemd op de noden én de situatie van de persoon. Zo versterken we de kans op duurzame woonzekerheid.

Sommige hulpbehoevende dak- en thuisloze personen en buitenslapers met psychologische, psychiatrische, verslavings- of enige andere problematiek zijn zorgmijndend en weigeren om op vrijwillige basis zorg en ondersteuning te ontvangen. We voorzien daarom gekoppeld aan een gepast woonaanbod een intensieve multidisciplinaire aanklampende zorg om én de dak- en thuisloze persoon te ondersteunen én de woonomgeving te ontlasten.

Samenwerking is cruciaal

Dak- en thuisloosheid is een complex probleem dat niet opgelost raakt door één actor of beleidsdomein. **We hebben gedeelde verantwoordelijkheid nodig, op alle niveaus**. Dit plan vertrekt vanuit samenwerking tussen Wonen en Zorg, met alle betrokken partners op het terrein.

Als Vlaamse regering willen we dak- en thuisloosheid maximaal terugdringen, zonder iemand achter te laten. Voor veel mensen in deze situatie is de afstand tot de arbeidsmarkt zeer groot. Er moet vaak als stap één ingezet worden op het aanpakken van andere drempels waaronder gebrek aan een stabiel inkomen, psychosociale kwetsbaarheden of verslavingsproblemen. Met een geïntegreerde en volgehouden aanpak laten we niemand los. Het uiteindelijke doel is een volwaardige deelname in de samenleving. Wie in de mogelijkheid is om te werken, wordt zo snel mogelijk begeleid naar werk als hefboom uit de armoede. Hierbij

wordt vanuit het welzijnsdomein sterk ingezet op het wegwerken van drempels naar werk als onderdeel van de geïntegreerde aanpak voor mensen in dak- en thuisloosheid.

Naast de Vlaamse overheid zijn ook de federale overheid en de lokale besturen betrokken in deze problematiek. België ondertekende in juni 2021 mee de Verklaring van Lissabon. De ondertekenaars verbonden zich ertoe om nauwer samen te werken en hun inspanningen in de strijd tegen dakloosheid te hernieuwen, door de preventie te versterken en geïntegreerde, huisvestingsgerichte benaderingen te implementeren die dakloosheid willen beëindigen en niet alleen beheren. Vlaanderen wil hieraan bijdragen. We slagen alleen in onze ambitie als we inzetten op een langetermijnbeleid dat verder gaat dan crisismanagement. Er bestaan al inspirerende praktijken en samenwerkingen. Die willen we versterken en uitbreiden.

Bij de verdere uitwerking van het actieplan wordt, betreffende de acties die zich situeren binnen de gemeenschapsbevoegdheden, de Brusselnorm als streefdoel vooropgesteld.

Monitoring en evaluatie

Systematische monitoring en evaluatie zijn cruciaal om beleid rond dak- en thuisloosheid effectief te sturen, op te volgen en waar nodig bij te sturen. Investeren in expertise, samenwerking en verankering van monitoring en evaluatie in de beleidscyclus is essentieel om tot beter onderbouwd en effectiever beleid te komen.³

2 PREVENTIE VAN DAK- EN THUISLOOSHEID

De preventie van dak- en thuisloosheid is een cruciale doelstelling in de aanpak van dak- en thuisloosheid. Vanuit een welzijnsgerichte benadering van de problematiek verdient dit de absolute prioriteit. In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de acties die bijdragen aan de doelstelling dat minder mensen in een situatie van dak- en thuisloosheid terecht komen.

2.1.1 Vroegdetectie en -interventie uithuiszetting

We zetten in op het vroegtijdig detecteren van signalen die wijzen op een mogelijke dreiging van uithuiszetting, zoals het niet tijdig betalen van energie- en waterfacturen. We dragen daarom bij aan netwerkvorming en samenwerking om risico's voor uithuiszetting tijdig te detecteren en een aangepast ondersteuningsaanbod te verzekeren. Dit doen we concreet via:

- Het verlagen van drempels voor gegevensdeling: gerichte gegevensdeling tussen actoren kan cruciaal zijn in het vroegtijdig opsporen en aanpakken van dreigende dak- en thuisloosheid. Dit kan gaan om gegevensdeling tussen hulpverleners die allen betrokken zijn bij eenzelfde cliënt, maar ook over bijvoorbeeld signalen van betalingsachterstand bij verschillende instanties. Gegevensdeling is echter slechts toegelaten indien aan bepaalde juridische voorwaarden is voldaan. Deze worden voornamelijk bepaald door de regelgeving over het beroepsgeheim en de verwerking van persoonsgegevens. We identificeren de wenselijke situaties en de mogelijke drempels inzake gegevensdeling bij het vroegtijdig opsporen en aanpakken van dreigende dak- en thuisloosheid en brengen de randvoorwaarden in kaart inzake beroepsgeheim en privacybescherming. We schrijven hiervoor een onderzoeksopdracht uit en halen inspiratie uit goeie praktijken in Vlaanderen en Nederland.
- De Lokale Adviescommissies, waarvan de werking geëvalueerd zal worden (actie in het VAPA)

³ Bron: OECD (2024), *OECD Toolkit to Combat Homelessness*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/0fec780e-en>.

- Het betrekken van vrederechters en de Lokale Adviescommissies bij de actieplannen van bovenlokale netwerken dak- en thuisloosheid.
- Het versterken van de preventie, vroegdetectie en hulpverlening rond schulden (actie in het VAPA).

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen, Vlaams minister Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Departement Zorg en Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
Tijds kader	2026-2029 (doorlopende actie)
Budgetraming	173.000 euro voor onderzoeksoopdracht gegevensdeling

2.1.2 Vroegdetectie van risico op dak- en thuisloosheid in het jeugdwerk

Het jeugdwerk vervult een unieke rol door jongeren te bereiken binnen hun leefwereld en door outreachend te werken. Zo worden in het jeugdwerk jongeren bereikt die anders moeilijk hun plaats vinden in reguliere structuren. Binnen het jeugdwerk wordt daarom actief ingezet op de rol van jeugdwerkers als vertrouwensfiguur: zij bouwen vertrouwensrelaties op, merken wanneer jongeren vastlopen en kunnen hen op een laagdrempelige manier toeleiden naar de juiste ondersteuning. Daarom kan het jeugdwerk een waardevolle partner zijn in het detecteren van (dreigende) dak- en thuisloosheid van jongeren en hen in verbinding brengen met organisaties die inzetten op gepaste ondersteuning binnen de thematiek.

De kracht van het jeugdwerk ligt in die verbindende rol en in hun jeugdwerkmethodeken. Voorbeelden hiervan zijn jeugdorganisaties zoals Homie en Betonne Jeugd. Deze organisaties ondersteunen jongeren in (dreigende) dak- en thuisloosheid. Dit doen ze niet alleen in hun zoektocht naar werk of een woning, maar ook in het realiseren van het recht op vrije tijd van jongeren. Ze doen dit via typische jeugdwerkmethodeken, zoals groepswerkingen en activiteiten op maat van de jongeren.

Daarom willen we sterker inzetten op sterke banden tussen jeugdorganisaties en organisaties die inzetten op de gepaste ondersteuning in de thematiek. Dit doen we door ruimte te bieden voor het gebruik van jeugdwerkmethodeken en door de aandacht voor dak- en thuisloosheid binnen het jeugdwerk te versterken aan de hand van geleerde lessen, goede praktijken en de inzichten uit initiatieven rond woononzekerheid bij jongeren breder te verspreiden. Zo worden jeugdwerkers ondersteund in het herkennen van signalen en noden van jongeren in (dreigende) dak- en thuisloosheid en in het vervullen van hun rol als vertrouwensfiguur in de zoektocht naar passende hulp en ondersteuning.

Hierbij voorzien we maximale afstemming met de acties uit het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan (JKP). Zo wordt de input uit het participatietraject binnen de prioriteit 'De weg naar volwassenheid' benut om de stem en leefwereld van jongeren mee te nemen in deze thematiek. Daarnaast sluiten we aan bij actie 6 uit deze prioriteit waar we inzetten op het versterken en delen van goede praktijken vanuit het Housing First-principe, dat een belangrijke richtlijn is in het actieplan dak- en thuisloosheid en actie 9 die inzet op het versterken van actoren in hun rol als vertrouwensfiguur.

Trekkende minister	Vlaams minister Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Departement Cultuur, Jeugd en Media
Tijds kader	2028-2029
Budgetraming	Budgetten voorzien binnen de JKP-middelen

2.1.3 Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen

We monitoren het Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen verder en gaan na of de optimalisaties die aan de regelgeving werden aangebracht tijdens de vorige legislatuur, de struikelblokken voor de OCMW's effectief hebben weggewerkt. De gerichte infocampagne van 2023 werpt reeds haar vruchten af. Om het bereik van het Fonds verder op te krikken, onderzoeken we, in samenspraak met de lokale besturen, hoe meer huurders met betaalbaarheidsproblemen zo snel mogelijk toegeleid kunnen worden naar het Fonds. We voorzien ook bijkomende communicatie-initiatieven om de bekendheid van het Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen verder te verbeteren.

Daarnaast evalueren we de hoogte van de forfaitaire toelage voor het OCMW in het kader van het Fonds.

Trekkende minister	Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026-2029 (doorlopende actie)
Budgettraming	Budgetten van het Fonds ter Bestrijding van de Uithuiszettingen (1.741.000 euro bij BO26)

2.1.4 Hervorming uithuiszettingsprocedure

We verwerven bijkomende kennis over de uithuiszettingsprocedures en aanbevelingen voor een mogelijke hervorming ervan. Het Steunpunt Wonen voert een ad hoc onderzoeksopdracht over de hervorming van de procedure uithuiszetting uit tegen het voorjaar van 2026. De resultaten en aanbevelingen van het onderzoek nemen we mee bij een hervorming van het Vlaams Woninghuurdecreet (opstart gepland in 2026).

Trekkende minister	Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	Opstart 2026 (doorlopende actie)
Budgettraming	Budget onderzoeksopdracht: 50.710 euro, vervolgens uitvoering door Wonen in Vlaanderen

2.1.5 Introductie methodiek bemoeizorg

Een aanzienlijke groep sociale huurders en huurders op de private huurmarkt kampt met een ernstige psychiatrische aandoening (EPA) en ontvangt onvoldoende of geen gepaste geestelijke gezondheidszorg. Bij deze doelgroep stapelen problemen zich vaak op, waaronder financiële moeilijkheden, gezondheids- en verslavingsproblemen, sociaal isolement en in sommige gevallen overlast. Het gaat bovendien vaak om zorgmijdende personen die moeilijk bereikbaar zijn via het reguliere hulpverleningsaanbod.

Om deze problematiek aan te pakken, werden in 2018 zes pilootprojecten rond aanklappende zorg (bemoeizorg) opgestart. In deze projecten werken sociale woonactoren en de geestelijke gezondheidszorg structureel samen om zorgmijdende bewoners vroegtijdig te detecteren, actief te benaderen, te begeleiden en toe te leiden naar passende hulpverlening. Het evaluatieonderzoek van deze projecten, uitgevoerd door het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (SWVG), toont duidelijke en positieve resultaten. Bemoeizorg blijkt een cruciale leemte in het bestaande zorglandschap op te vullen en slaagt erin personen met een EPA te bereiken die anders onder de radar blijven. Daarnaast leidt deze aanpak effectief tot toeleiding naar gepaste zorg.

Gezien de grote kwetsbaarheid van deze doelgroep en het verhoogde risico op dak- en thuisloosheid – zoals bevestigd door de Vlaamse dak- en thuisloosheidstellingen – is verdere actie noodzakelijk. We willen daarom

de bemoeizorgmethodiek, als innovatieve en bewezen effectieve werkvorm voor zorgmijdende personen met een EPA, structureel verankeren binnen het hulpcontinuüm van de geestelijke gezondheidszorg. De structurele verankering van de bemoeizorgmethodiek zal gebeuren in nauwe afstemming met de federale overheid bevoegd voor Volksgezondheid om zorgcontinuïteit voor deze zorgmijdende doelgroep te garanderen.

Deze structurele verankering moet bijdragen aan vroegtijdige interventie, continuïteit van zorg en het voorkomen van escalatie naar dak- en thuisloosheid.

We onderzoeken ook hoe personen die overlast blijven veroorzaken een omvattend hulpverlenings- en begeleidingstraject opgelegd kunnen krijgen via de vrederechter in een daarvoor aangewezen residentiële (boven) lokale voorziening, evenals ambulante begeleiding door een multidisciplinair team. Bedoeling is om te ondersteunen bij het nemen van de nodige stappen om hun levenskwaliteit te verbeteren, hun inzicht te bieden in de mogelijke onderliggende problematiek en handvaten en effectieve hulp te bieden om hun problemen op een structurele manier aan te pakken.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen
Trekkende administratie	Departement Zorg
Tijds kader	2026-2027
Budgetraming	Budget verlenging pilootprojecten 2026 voorzien in BO26

3 DUURZAME HUISVESTING

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van acties die bijdragen aan de doelstelling om dak- en thuisloosheid terug te dringen door het verhogen van het aanbod en de doorstroom naar betaalbare huisvesting. Duurzame stabiliteit begint bij een vaste woonplek, waar nodig aangevuld met begeleiding en ondersteuning op maat. Daarom zetten we in op structurele woonoplossingen die niet alleen onderdak bieden, maar mensen ook de kans geven om hun leven opnieuw op te bouwen met de nodige begeleiding.

Dit is tenslotte ook noodzakelijk willen we de doorstroom uit tijdelijke opvanginitiatieven realiseren en de toegang van nieuwe dak- en thuislozen tot (nood)opvang mogelijk houden.

3.1 FACILITEREN VAN DOORSTROOM UIT RESIDENTIËLE OPVANG

De Vlaamse dak- en thuislozentellingen tonen aan dat zogenaamde ‘instellingsverlaters’ een duidelijke risicogroep zijn. Een aanzienlijk deel van de mensen die dak- of thuisloos zijn, verbleef kort voordien in een instelling, zoals de jeugdhulp, de geestelijke gezondheidszorg, de verslavingszorg of detentie. Dit onderstreept dat de overgang van een instelling naar zelfstandig wonen voor veel mensen een kwetsbaar moment is. Deze personen verlaten een instelling vaak met beperkte financiële middelen, een zwak of onbestaand sociaal netwerk en met meerdere ondersteuningsnoden.

Tegelijk leidt het gebrek aan betaalbare en geschikte woonoplossingen ertoe dat mensen langer dan therapeutisch of maatschappelijk aangewezen in een voorziening blijven opgenomen. Een onnodig verlengd verblijf in residentiële zorg als gevolg van het ontbreken van passende woonoplossingen, gaat gepaard met een hoge maatschappelijke kost, zowel financieel als menselijk, en beperkt de doorstroom naar zorgvormen die beter aansluiten bij herstel en maatschappelijke integratie. Langdurige institutionalisering zonder perspectief op wonen vergroot bovendien het risico op afhankelijkheid, sociaal isolement en herval, en ondermijnt de effectiviteit van zorginterventies.

Door tijdig werk te maken van woonoplossingen, goede samenwerking tussen diensten en voldoende nazorg, willen we instroom in dak- en thuisloosheid vermijden en faciliteren we de doorstroom van mensen uit residentiële opvang naar duurzame huisvesting.

3.1.1 Doorstroom na jeugdhulp

Opgroeien en Wonen in Vlaanderen streven ernaar dat elke jongere die de residentiële jeugdhulp verlaat via een nauwere samenwerking met de woonmaatschappijen een dak boven het hoofd heeft.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Agentschap Opgroeien
Tijds kader	2026: opmaak plan van aanpak en noodzakelijke regelgevende wijzigingen 2027: Uitrol
Budgetraming	Budget voorzien in Plan Jeugdhulp

3.1.2 Doorstroom na opvang bij intrafamiliaal geweld

Jaarlijks worden tussen de 600 en 700 slachtoffers van intrafamiliaal geweld opgevangen door CAW. In de zes vluchthuizen is ruimte voor 98 personen die geweld moeten ontvluchten en waar vanwege het veiligheidsrisico extra beschermingsmaatregelen nodig zijn. Tussen 1 april 2024 en 30 september 2025 verbleven 494 unieke personen in een vluchthuis, waarvan 223 slachtoffers vergezeld waren van één of meerdere kinderen.

Na verblijf in een vluchthuis stroomt ongeveer een derde van de slachtoffers uit naar een zelfstandige woonst. Een kwart stroomt door naar een andere, minder ingrijpende, opvangvorm van het CAW. Een vijfde van de slachtoffers keert terug naar huis en een kleine 10% moet een beroep doen op familie of vrienden voor onderdak.

Het vinden van een duurzame woonoplossing na opvang bij intrafamiliaal geweld verloopt vaak moeizaam, terwijl dit essentieel is voor het opbouwen van een nieuw leven. Daarom zal deze groep expliciet worden meegenomen in de evaluatie van de versnelde toewijzingsregels om te bepalen of het huidige beleid voldoet voor deze specifieke doelgroep. Bovendien wordt deze doelgroep meegenomen in de hervorming van de huurpremie en huursubsidie, om te komen tot een eengemaakte huurtoelage.

Trekkende minister	Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026-2027

3.1.3 Doorstroom na residentiële geestelijke gezondheidszorg

Na een opname in een voorziening binnen de geestelijke gezondheidszorg (verslavingszorgcentrum, psychiatrisch ziekenhuis, initiatief voor beschut wonen of psychiatrisch verzorgingstehuis) kan in bepaalde omstandigheden zich ook een verhoogd risico op dak- en thuisloosheid voordoen.

We brengen de bovenlokale netwerken dak- en thuisloosheid in verbinding met de netwerken geestelijke gezondheid om een inventaris te maken van deze situaties en problematieken. De regionale beleidsmedewerkers Lokaal Sociaal Beleid van het Departement Zorg nemen het initiatief om deze

verbinding te leggen, samen met de netwerkcoördinatoren geestelijke gezondheid. Het doel van deze verbinding is enerzijds om te komen tot concrete samenwerkingsafspraken tussen de actoren die betrokken zijn in dergelijke zorg- en begeleidingstrajecten om het risico op dak- en thuisloosheid op deze scharnierenmomenten tegen te gaan. Anderzijds is het doel om te komen tot innovatieve manieren van samenwerking, op maat van de noden en mogelijkheden in een specifieke regio en context om, opnieuw, het risico op dak- en thuisloosheid op deze scharnierenmomenten aan te pakken. Hieruit willen we leren wat werkt en wat niet en waarom. De regionale beleidsmedewerkers van het Departement Zorg ondersteunen dit leerproces en zetten ook in op het uitwisselen van ervaringen in heel Vlaanderen.

Een bijzondere aandacht gaat hierbij naar de kwetsbare doelgroepen zoals de personen met een ernstige psychiatrische aandoening en personen die vallen onder een juridische beschermingsmaatregel van internering en observatie.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd Federaal minister van Volksgezondheid
Trekkende administratie	Departement Zorg
Tijds kader	Vanaf 2026

3.1.4 Doorstroom na detentie

De Vlaamse overheid zet sterk in op hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, met het oog op een betere re-integratie na detentie. Om de doorstroom naar duurzame huisvesting van personen na detentie te faciliteren, zetten we onder meer verder in op het informeren van de lokale woonactoren over de problematiek van personen in detentie en de acties die zij kunnen nemen en omgekeerd. Deze initiatieven staan beschreven in het Strategisch plan ter versterking van de re-integratie van personen in detentie 2025-2030, in het bijzonder in de acties 'We informeren lokale woonactoren over de problematiek van personen in detentie en de acties die zij kunnen nemen en omgekeerd' (actie 44) en 'We evalueren het nieuwe toewijzingsmodel voor sociale woningen' (actie 45).

Trekkende minister	Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026-2029 (doorlopende actie)

3.2 AANGROEI SOCIAAL WOONAAANBOD

Om een structureel antwoord te bieden op de steeds groter wordende nood aan sociaal woonaanbod werd in 2025 een ambitieuze langetermijndoelstelling uitgewerkt voor de periode vanaf 2026 in samenwerking met de betrokken actoren. Er zal in een stelselmatige aangroei van de output van woonmaatschappijen worden voorzien voor de komende jaren in de vorm van een Nieuw Bindend Sociaal Objectief, dat ook rekening houdt met de verwachte demografische ontwikkelingen. Ook krijgen lokale besturen en woonmaatschappijen meer inspraak en beleidsruimte om hun doelstelling in te vullen binnen het werkingsgebied van de woonmaatschappij.

Rekening houdend met de bevolkingsprognoses, de ruimtelijke haalbaarheid en de wachtlijst van kandidaat-huurders wordt voorgesteld om een nieuw Bindend Sociaal Objectief van 50.000 te voorzien tegen 2042. Hierbij wordt de nodige financiering voorzien en wordt tevens rekening gehouden met de nodige budgetten voor de renovatie-uitdagingen van de woonmaatschappijen.

Om de realisatiegraad voor het nieuwe BSO te verhogen, sturen we bij met 3 bijkomende initiatieven:

- Het niet-gerealiseerd aantal woningen uit het huidig gemeentelijk BSO wordt toegevoegd aan het verplicht aandeel voor de gemeenten. Zo wordt het verplicht aandeel 45.000 woningen ten opzichte van 35.000 in het huidige BSO.
- De financiering voor de woonmaatschappijen wordt aantrekkelijker om het bouwritme te verhogen.
- Er wordt een bijdrage gevraagd aan gemeenten die onvoldoende inspanningen halen om het BSO te halen.

Ook bij het nieuwe BSO willen we dat de woningen terechtkomen bij wie het echt nodig heeft, en dat wie een sociale huurt wordt begeleid naar werk. Werken is en blijft de beste bescherming om uit de armoede te blijven of eruit te geraken. Zo voorzien we een inschrijvings- en beschikbaarheidsverplichting bij VDAB voor kandidaat-huurders en sociale huurders. Indien blijkt dat een (kandidaat-) sociale huurder zich niet inschrijft bij VDAB of niet meewerkt aan het aangeboden traject door VDAB zal de huurprijs verhogen tot de prijs die iemand met een minimuminkomen uit arbeid in dezelfde situatie betaalt om de inactiviteitsval tegen te gaan. Als Vlaamse Regering vinden we het belangrijk dat dit een verhaal van rechten en plichten is. We voorzien hierbij herkansingsmogelijkheden.

Verder voorzien we een doorstroompremie voor zittende sociale huurders die werken en vervolgens doorstromen naar de private huurmarkt. We voorzien een extra stimulans om kandidaat-huurders meer aan de slag te krijgen door een de lokale woonbinding bij de toewijzing van sociale woningen uit te breiden met werkbinding met de gemeente. Dit is ook van belang voor kandidaat-huurders in de Vlaamse rand rond Brussel.

Trekkende minister	Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026-2029 (doorlopende actie)
Budgetraming	Budgetten voor de realisatie van het BSO zijn voorzien in het kader van de enveloppe Wonen.

3.3 UITBOUW EN VERDUURZAMING HOUSING FIRST

We verduurzamen Housing First in het begeleidingsaanbod van de CAW en maken in afstemming met Wonen in Vlaanderen werk van een kader om te verzekeren dat de randvoorwaarden voor een succesvolle uitrol (duurzame huisvestingsmogelijkheden, al dan niet gekoppeld aan een verzekerd en waar nodig intersectoraal begeleidingsaanbod) vervuld zijn. In Housing First is huisvesting een eerste belangrijke stap, die zorgt voor woonzekerheid en rust. Daarna worden problemen op andere levensdomeinen en aansluiting bij de samenleving opgenomen, met de nodige begeleiding en hulpverlening.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen
Trekkende administratie	Departement Zorg
Tijds kader	Duurzaam ingebed vanaf 2026 (doorlopende actie)
Budgetraming	975.000 euro per jaar

Het systeem van versnelde toewijzing moet ook afgestemd zijn op initiatieven rond Housing First, zodat een coherente aanpak wordt verzekerd. Dit nemen we mee in het kader van de voorziene evaluatie van het nieuwe toewijzingssysteem (cf. punt 3.5).

Trekkende minister	Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
--------------------	--

Trekkende administratie	Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026-2029 (doorlopende actie)

3.4 INTEGRATIE HUURPREMIE EN HUURSUBSIDIE

We integreren de huurpremie en de huursubsidie tot één vereenvoudigd stelsel - dat geënt is op de huidige huurpremie. Bij deze oefening bekijken we in welke mate bepaalde vereisten, zoals de maximale huurprijs, leiden tot uitval en sturen deze waar nodig bij. In het kader van deze oefening hebben we ook oog voor de mogelijkheden van automatische rechtentoekenning. Mensen in situaties van dak- en thuisloosheid blijven meteen recht hebben op de tegemoetkoming. Daarnaast willen we in overleg met de beleidsvelden Armoedebestrijding, Wonen en Welzijn onderzoeken welke doelgroepen eventueel nog recht zouden moeten hebben op een (onmiddellijke) tegemoetkoming.

Er is voorzien om op dit beleidsdossier een armoedetoeets uit te voeren, om een goed beeld te krijgen van de impact van dit initiatief op de situatie van mensen in armoede.

Trekkende minister	Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026-2028
Budgetraming	Huurpremie- en huursubsidiebudgetten (141 miljoen euro bij de begrotingsopmaak 2026)

3.5 EVALUATIE TOEWIJZINGSSYSTEEM SOCIALE HUISVESTING

We volgen de implementatie van het nieuwe toewijzingssysteem voor sociale huisvesting op. We trachten een zicht te krijgen op welke doelgroepen bereikt worden en of de alleenstaanden en (grote) gezinnen in de meest kwetsbare situatie voldoende aan bod komen (cf. invulling pijler 2 en pijler 3). Deze inzichten vormen de basis voor een evaluatie van het toewijzingssysteem en de versnelde toewijzing, door het nieuwe Steunpunt Wonen (2026-2030).

Trekkende minister	Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026-2029

3.6 OPTIMALISEREN RATIONELE BEZETTING SOCIALE HUURWONINGEN VOOR GEZINNEN MET KINDEREN

Gezinnen met kinderen wachten doorgaans langer op een sociale huurwoning en worden ook geconfronteerd met een beperkt passend aanbod aan private huurwoningen. Daarom wordt in het voorjaar van 2026 in samenspraak met Initia en het Kinderrechtencommissariaat bekeken of de regels van de woonmaatschappijen rond rationele bezetting voor het gedeeld gebruik van slaapkamers in sociale huurwoningen vereenvoudigd kunnen worden. Daarnaast wordt ook de wachttijd voor gezinnen met kinderen gemonitord om op te volgen of woonmaatschappijen voldoende woonaanbod bij realiseren vanuit een afspiegeling van hun wachtlijst.

Trekkende minister	Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026-2029

4 HULPVERLENING

Hieronder worden acties geformuleerd die bijdragen aan het doel om dak- en thuisloosheid terug te dringen door het structureel voorzien van tijdige, toegankelijke en passende hulpverlening. Mensen in een situatie van (dreigende) dak- en thuisloosheid hebben in eerste instantie nood aan (snelle) toegang tot een betaalbare, kwaliteitsvolle woning. Vanuit de samenwerking tussen woon-, gezondheids- en welzijnsactoren wordt daarnaast toegewerkt naar een voldoende en multidisciplinair begeleidings- en hulpverleningsaanbod, op maat van de specifieke noden van de bewoner(s).

4.1 VROEGINTERVENTIE EN TOELEIDING NAAR HULPAANBOD.

Deze legislatuur evalueren en herwerken we het regelgevend kader rond de CAW. In deze reorganisatie voorzien we dat er in elke eerstelijnszone een CAW-huis is waar mensen met psychosociale problemen snel terecht kunnen, bvb. als er signalen zijn dat iemand zijn woning dreigt te verliezen. Het CAW-huis bekijkt samen met de persoon welke hulp nodig is en schakelt zo nodig het juiste aanbod van CAW of andere organisaties in.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen
Trekkende administratie	Departement Zorg
Tijds kader	2026-2029 (doorlopende actie)

4.2 INTERSECTORALE TEAMS JONGVOLWASSENEN

De administraties Opgroeien, VAPH en Departement Zorg evalueren de werking van de intensieve en intersectorale teams jongvolwassenen in (dreigende) dak- en thuisloosheid en werken deze lijn verder uit op basis van die evaluatie.

In deze teams zetten actoren uit jeugdhulp, welzijn, geestelijke gezondheidszorg en personen met een handicap hun expertise samen in, in ondersteuningstrajecten op maat voor jongvolwassenen. Ze leggen de link met andere levensdomeinen en werken aan duurzame huisvesting, inkomen, werk of dagbesteding en sociaal netwerk.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen
Trekkende administratie	Agentschap Opgroeien, VAPH, Departement Zorg
Tijds kader	Evaluatie afgerond: Q4 2026 Plan van aanpak versterking: Q4 2026
Budgetraming	Budget voorzien in Plan Jeugdhulp

4.3 EXPERTISEBEVORDERING

Voor specifieke doelgroepen is er nood aan specifieke expertise. We zetten hier gericht op in. We continueren de aangepaste hulp- en dienstverlening voor personen met een (vermoeden van) handicap door het inschakelen van VAPH-actoren die gericht handicapspecifieke kennis, informatie, ervaring en deskundigheid inbrengen in enkele dak- en thuislozenwerkingen.

Trekkende minister	Minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen
--------------------	---

Trekkende administratie	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
Tijds kader	2026-2029 (doorlopende actie)

5 OPVANG

Hieronder formuleren we acties die bijdragen aan de doelstelling om voldoende en kwalitatieve opvangplaatsen te voorzien voor mensen die dak- en thuisloos zijn, om van daaruit ondersteuning te bieden naar een duurzame oplossing uit de dak- en thuisloosheid.

5.1 COFINANCIERING VAN NOODWONINGEN

We hebben de Vlaamse cofinanciering voor de bouw, aankoop en renovatie van noodwoningen in 2025 verdergezet via de formule van een projectoproep. Met deze projectoproep wordt de bouw, aankoop, renovatie en inrichting van (al dan niet verplaatsbare) noodwoningen en woningen voor dak- of thuislozen gestimuleerd. De Vlaamse overheid neemt 50% van de gemaakte kosten voor haar rekening, met een plafond van 330.000 euro per woning. Ook de renovatie en inrichting van bestaande noodwoningen en woningen voor dak- en thuislozen komen in aanmerking. Voor de bouw van noodwoningen kan ook een beroep gedaan worden op de raamovereenkomst voor het ontwerp en de bouw van modulaire woningen. Dit kan de realisatie van nieuwe noodwoningen mogelijk versnellen.

De toeleiding en psychosociale begeleiding van bewoners in noodwoningen en crisisunits kan worden voorzien vanuit de opdracht algemeen welzijnswerk door CAW en de geïntegreerde crisis- en urgentieteams binnen de geestelijke gezondheidszorg, waarvoor een nauwe afstemming nodig is met de federale overheid bevoegd voor Volksgezondheid. Deze teams kunnen een belangrijke rol opnemen in het stabiliseren van psychosociale en psychiatrische crisissituaties, en in het verzekeren van de continuïteit van zorg vóór, tijdens en na een crisismoment waarbij samenwerking met noodwoningen en crisisunits heel belangrijk is. Door de samenwerking tussen de mobiele crisis- en urgentieteams, het algemeen welzijnswerk (CAW) en lokale woon- en zorgactoren te versterken, kan vermeden worden dat crisissituaties escaleren tot heropnames of (hernieuwde) dak- en thuisloosheid.

Trekkende minister	Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026 – 2029
Budgetraming	Budgetten voor de realisatie van noodwoningen zijn voorzien in het kader van de enveloppe Wonen.

5.2 TIJDELIJKE VERHUUR VAN LEEGSTAANDE SOCIALE HUURWONINGEN

In kader van het (toekomstige) bredere aanpak rond leegstand van sociale woningen zullen we bekijken hoe we de huidige mogelijkheden om leegstaande sociale huurwoningen tijdelijk te verhuren aan kwetsbare groepen verder kunnen opschalen.

Trekkende minister	Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026-2029

6 SAMENWERKING EN KENNIS VOOR EEN DOELTREFFEND BELEID

De complexiteit van dak- en thuisloosheid maakt dat deze uitdaging een uitgesproken intersectoraal en interbestuurlijk gegeven is. Er is nood aan afstemming en samenwerking. Haal wat organisaties ontwikkelden kennis en goeie praktijken. Die bundelen we op een centrale plaats, waardoor we nog sterker inzetten op kennisdeling.

6.1 VERSTERKEN VAN SAMENWERKINGSVERBANDEN

6.1.1 Geïntegreerde aanpak

We verspreiden en promoten modellen van geïntegreerde aanpak (ook wel ketenaanpak genoemd) voor dak- en thuisloosheid. Hierin wordt het aanbod van diverse betrokken actoren op elkaar afgestemd en werkt men gezamenlijk oplossingen uit voor ontbrekende bouwstenen in het programma voor problematieken of doelgroepen die tussen de mazen van het net vallen. De geïntegreerde aanpak omvat preventie, vroegtijdige detectie en ingrijpen, hulpverlening, re-integratie in de maatschappij, woonoplossingen, crisisaanbod en casemanagement. We onderzoeken op welke manier een geïntegreerde aanpak in verschillende regio's en contexten vorm kan krijgen en vertrekken vanuit de ervaringen en goede praktijken van de bovenlokale netwerken dak- en thuisloosheid en de GGZ-netwerken.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen
Trekkende administratie	Departement Zorg
Tijds kader	2027

6.1.2 Ondersteuning regionale samenwerkingsverbanden dak- en thuisloosheid

Afstemmen bovenlokale netwerken

Binnen de bovenlokale netwerken dak- en thuisloosheid werken lokale besturen, woon-, gezondheids- en welzijnsactoren samen aan preventie en bestrijding van dak- en thuisloosheid. Deze netwerken ontwikkelen regionale strategieën en vertalen het Vlaams actieplan ter voorkoming en bestrijding van dak- en thuisloosheid naar concrete acties op lokaal niveau. Momenteel zijn er een twintigtal netwerken actief in Vlaanderen die van onderuit zijn ontstaan. Daarnaast zijn er de A Way Home Coalities. Die zijn ontstaan als antwoord op de nood aan samenwerking in de specifieke aanpak van (dreigende) dak- en thuisloosheid bij jongvolwassenen. Op lokaal/subregionaal niveau gaan de diensten en voorzieningen die een rol kunnen opnemen in het voorkomen en beëindigen van jongerenthuisloosheid een coalitie aan, om collectief actie te ondernemen tegen structurele barrières en systeemfouten.

We verbinden bovenstaande samenwerkingsverbanden rond dak- en thuisloosheid met elkaar én met de intergemeentelijke samenwerkingsprojecten rond lokaal woonbeleid. De regionale beleidsmedewerkers Lokaal Sociaal Beleid van het Departement Zorg en de regionale beleidsmedewerkers Jongvolwassenen van Opgroeien nemen hierin samen het initiatief met ondersteuning van Wonen in Vlaanderen. In samenwerking met lokale actoren en trekkers zorgen zij voor een efficiënte afstemming en, waar mogelijk, integratie van acties binnen (sub)regionale plannen of structuren. Daarbij wordt ook ingezet op een nauwe samenwerking met de netwerken geestelijke gezondheidszorg, gezien het hoge aandeel van personen met psychische kwetsbaarheden binnen de doelgroep van dak- en thuisloze personen. De afstemming met deze GGZ-netwerken en hun mobiele en ambulante zorgfuncties zal verder worden uitgewerkt in overleg met de federale overheid, bevoegd voor Volksgezondheid, binnen het interfederaal plan GGZ.

De bovenlokale netwerken dak- en thuisloosheid worden ook ondersteund door VVSG en SAM, die als partnerorganisaties met de Vlaamse overheid een overeenkomst afsluiten, gebaseerd op een meerjarig actieplan. De acties van VVSG, resp. SAM, op het vlak van dak- en thuisloosheid, maken deel uit van de jaarlijkse subsidie die aan hen wordt toegekend door de Vlaamse overheid.

De ondersteuning is vandaag voornamelijk gericht op de bovenlokale netwerken dak- en thuisloosheid. We bekijken op welke manier ook de A Way Home coalities sterker beroep kunnen doen op deze diverse bronnen van ondersteuning (m.n. door de regionale beleidsmedewerkers van het Departement Zorg, de regionale beleidsmedewerkers van Opgroeien, VVSG en SAM) en samenwerkingen met netwerken zoals de GGZ-netwerken.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen
Trekkende administratie	Departement Zorg en Agentschap Opgroeien
Tijds kader	2026-2029 (doorlopende actie)

Ondersteuning voor telregio's

We voorzien gerichte ondersteuning voor telregio's (cfr. 7.1) om de resultaten van recente lokale tellingen te vertalen naar een concreet actieplan of regiostrategie. De ondersteuning omvat academische en methodologische ondersteuning voor lokale besturen en netwerkpartners bij de ontwikkeling van hun actieplan: vorming, training, coaching en leerondersteuning voor de verantwoordelijken binnen elke telregio die het actieplan opmaken, uitvoeren en opvolgen.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen
Trekkende administratie	Departement Zorg
Tijds kader	2025-2028
Budgetraming	340.000 euro

6.2 VERSTERKEN VAN KENNIS

Overall in Vlaanderen staan zowel lokale besturen, woonactoren en hulpverlenende instanties voor dezelfde grote uitdaging: Hoe kunnen we dak- en thuisloosheid in de eigen regio voorkomen en doeltreffend aanpakken?

De afgelopen jaren werd er expertise rond deze complexe problematiek opgebouwd. Van onderuit, door lokale samenwerkingen en actieplannen, vanuit het beleid en dat vanuit verschillende invalshoeken (gezinsbeleid, wonen, welzijn, volksgezondheid), vanuit partnerorganisaties zoals VVSG en SAM, vanuit academische hoek, o.a. door de begeleiding van de lokale tellingen.

Alle opgebouwde kennis bundelen we en we zorgen voor een betere ontsluiting ervan. Daarnaast werken we aan een gedragen communicatiestrategie.

6.2.1 Inhoudelijk ondersteuningskader

We ontwikkelen een inhoudelijk ondersteuningskader voor de regionale samenwerkingsverbanden voortbouwend op de bestaande ondersteuning die geboden wordt door SAM vzw, VVSG, de regionale beleidsmedewerkers bij het Departement Zorg en Opgroeien. In de meerjarenplannen van SAM vzw en VVSG werden doelstellingen geformuleerd rond ondersteuning. We stellen echter vast dat deze weinig zijn afgestemd op elkaar. Daarom werken we samen met deze partners een afgestemd ondersteuningskader uit,

zodat duidelijk wordt voor welke ondersteuning men bij welke partner terecht kan. Hierbij ligt de nadruk op systematische praktijkuitwisseling, het uitoefenen van een signaalfunctie, het vertalen van het Vlaams actieplan naar (boven)lokale actieplannen en het deelnemen aan de lokale tellingen van dak- en thuisloosheid. Dit ondersteuningskader is complementair aan de hogergenoemde overheidsopdrachten leerondersteuning en academische ondersteuning voor regio's die geteld hebben. Het ondersteuningskader heeft als doel een geïntegreerd verhaal te maken van de verschillende ondersteuningsbronnen die beschikbaar zijn en tot een maximale complementariteit en bundeling van krachten te komen. We bundelen kennis ook op een centrale plaats, zodat deze info beter ontsloten wordt.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen
Trekkende administratie	Departement Zorg en Agentschap Opgroeien
Tijds kader	2026

6.2.2 Communicatiestrategie

We ontwikkelen een centrale, herkenbare communicatiestrategie rond dak- en thuisloosheid. Deze strategie is gebaseerd op de jaarlijkse lokale tellingen en biedt klare kernboodschappen, beeldmateriaal en communicatietools aan lokale besturen en partners. Ze focust op menselijke en genuanceerde beeldvorming, toont de diversiteit van de doelgroep (vb gezinnen, post-detentie, ...) en stimuleert brede betrokkenheid van burgers en andere beleidsdomeinen. De materialen worden centraal verzameld en structureel verspreid over alle beleidsdomeinen en -niveaus, met bijzondere inzetbaarheid voor de regionale samenwerkingsverbanden dak- en thuisloosheid.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen en Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Departement Zorg – Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026-2029 (doorlopende actie)

6.3 SAMENWERKING MET ANDERE OVERHEDEN

6.3.1 Lokale besturen als sleutelactoren

Op lokaal niveau voeren de lokale besturen regie over het woonbeleid en benutten zij het lokaal woonoverleg en het lokaal sociaal beleid als instrumenten om uitvoering te geven aan de bovenlokale actieplannen rond dak- en thuisloosheid. Zij vormen de spil in bovenlokale samenwerkingsverbanden rond dak- en thuisloosheid, in intergemeentelijke samenwerkingen wonen en in de woonmaatschappijen.

We versterken de regierol van lokale besturen door hen te ondersteunen – via de regionale beleidsmedewerkers lokaal sociaal beleid (inclusief de Vlaamse Gemeenschapscommissie), de begeleiders lokaal woonbeleid en conform actie 6.1.2 – bij het vertalen van het Vlaams actieplan dak- en thuisloosheid naar een regionaal plan. Deze regionale plannen zijn geen verplichting, maar leggen afspraken vast over samenwerking, taakverdeling en monitoring met lokale partners.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen en Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Departement Zorg – Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026-2029 (doorlopende actie)

6.3.2 Afstemming met de federale overheid

In 2024 werd de basis gelegd voor een nieuw samenwerkingsakkoord dak- en thuisloosheid. Een belangrijk luik daarin is de samenwerking tussen de deelstaten en de federale overheid op het vlak van deze complexe problematiek. Het ontwerp van 2024 wordt herbekeken in de schoot van de Interministeriële Conferentie Maatschappelijke Integratie en Grootstedenbeleid, die een werkgroep dak- en thuisloosheid oprichtte om de afstemming over de overheidsniveaus heen te bevorderen. We nemen deel aan het verder proces voor de wettelijke en decretale verankering van het akkoord. Interfederaal wordt ook deelgenomen aan en ondersteuning gehaald uit het Europees platform dak- en thuisloosheid (EPOCH).

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen
Trekkende administratie	Departement Zorg, FOD Volksgezondheid
Tijds kader	2025-2029 (doorlopende actie)

7 MONITORING & OPVOLGING

Een effectief en efficiënt beleid inzake dak- en thuisloosheid is gestoeld op een datagedreven voorbereiding en een systematische monitoring, opvolging en evaluatie van de acties.

7.1 LOKALE TELLINGEN DAK- EN THUISLOOSHEID

In 2020 werd gestart met lokale tellingen dak- en thuisloosheid. Deze lokale tellingen bieden een schat aan informatie over de omvang van de problematiek, maar ook over het profiel van de personen in een situatie van (dreigende) dak- en thuisloosheid. Op basis van de lokale tellingen is ook een Vlaamse extrapolatie gemaakt die essentiële inzichten heeft aangeleverd voor de opmaak van dit actieplan.

We zetten de lokale tellingen dak- en thuisloosheid tijdens deze legislatuur verder en trekken het aantal steden en regio's waarin geteld wordt op tot vijf per jaar om tegemoet te komen aan de vraag van lokale besturen. We actualiseren jaarlijks de extrapolatie voor het volledige Vlaamse Gewest.

Trekkende minister	Vlaams minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen
Trekkende administratie	Departement Zorg
Tijds kader	2025-2029 (doorlopende actie)
Budgetraming	170.000 euro per jaar

7.2 MONITORING UITHUISZETTINGEN

Om de effectiviteit van het beleid rond de preventie van uithuiszettingen op te volgen, hebben we op Vlaams niveau zicht nodig op het aantal vorderingen tot uithuiszetting, het aantal door rechters uitgesproken uithuiszettingen en het aantal effectief uitgevoerde uithuiszettingen.

Vanaf 2026 consolideren we de cijfers die de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders hierover verstrekt. De gegevens met betrekking tot de voorafgaande fases in het proces worden nog niet ontsloten. Daarom willen we via interfederale samenwerking inzetten op een betere monitoring van het aantal uithuiszettingen in elke fase van de gerechtelijke procedure. Hiertoe werd in 2025 een aanvraag ingediend voor de oprichting van een werkgroep "statistieken uithuiszettingen" binnen het Interfederaal Instituut voor Statistiek met voorziene start van deze werkgroep in 2026.

Trekkende minister	Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
Trekkende administratie	Agentschap Wonen in Vlaanderen
Tijds kader	2026-2029 (doorlopende actie)

7.3 GEMENGD PLATFORM DAK- EN THUISLOOSHEID

De realisatie van dit plan wordt opgevolgd door het gemengd platform dak- en thuisloosheid. Dit platform verenigt actoren op vlak van Wonen en Zorg. Dit platform komt 2 keer per jaar samen om de voortgang van de acties te bespreken en hierover de bevoegde ministers te adviseren vanuit hun expertise.

De volgende leden maken deel uit van het platform: SAAMO, Netwerk Tegen Armoede, Caritas, Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), Verenigde Eigenaars, Steunpunt Mens en Samenleving (SAM vzw), Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW), Initia, Vlaams Huurdersplatform, Vlaamse Raad WVG, Interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, Agentschap Wonen in Vlaanderen, Departement Zorg, Agentschap Opgroeien, het Kinderrechtencommissariaat, het

kabinet van de Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, het kabinet van de Vlaamse minister bevoegd voor Wonen. Op afroep worden de netwerken GGZ en FOD Volksgezondheid mee uitgenodigd.